

Η ελληνική γλώσσα των πέντε ηπείρων

«**Κ**αι οι νέες λέξεις και οι νεόκοπες θα είναι αξιόπιστες, αν ξεπηδούν από πηγή ελληνική, φειδωλά αλλαγμένες» έγραφε ο Οράτιος τον 1ο αι. π.Χ. «Οι ευρωπαϊκές μας γλώσσες είναι ένα είδος κρυπτοελληνικών» σημειώνει σήμερα ο ελληνιστής γλωσσολόγος Φρανθίσκο Ρ. Αδράδος. Ακριβώς στην ελληνική γλώσσα και την πολυεπίπεδη επιρροή της στους λαούς κατά την ιστορική διαδρομή της έχει αφιερώσει δεκαετίες ενδελεχούς έρευνας ο Γιώργος Καναράκης, καθηγητής Γλωσσολογίας στο πανεπιστήμιο Charles Sturt της Αυστραλίας και συγγραφέας περίπου 20 βιβλίων.

Πρόσφατα, σε ημερίδα που οργανώθηκε για το έργο του από την Εταιρεία Ελλήνων Λογοτεχνών, τον Ελληνο-αυστραλιανό Πολιτιστικό Σύνδεσμο Μελβούρνης, το περιοδικό Νέα Αριάνη και τον δήμο Πεντέλης, ξεδιπλώθηκαν οι καρποί της επίμονης πολυετούς προσπάθειάς του, να αναδειχθεί η οικουμενικότητα της γλώσσας μας, η διεθνικότητά της. Ο κ. Καναράκης συγκέντρωσε σε έναν τόμο την παρουσία της Ελληνικής σε συνολικά 30 γλώσσες, παρουσία η οποία περιγράφεται λεπτομερώς από ειδικούς της κάθε χώρας. Από Ελληνες και ξένους γλωσσολόγους έχει χαρακτηριστεί μελέτη πρωτοποριακή, καθώς δεν έχει γίνει ως τώρα για καμία άλλη γλώσσα του κόσμου. Επίσης, έπειτα από χρόνια ερευνών «από πόρτα σε πόρτα», ο κ. Καναράκης συγκέντρωσε και αποτύπωσε όλη την πολιτιστική παραγωγή των Ελλήνων της Αυστραλίας, από τον 19ο αι. ακόμη.

Κυοφορούσε την ιδέα 40 χρόνια. Χρειάστηκε οκτώ χρόνια για να ολοκληρώσει την έρευνα και να συγγράψει τον τόμο «Η διαχρονική συμβολή της Ελληνικής σε άλλες γλώσσες» που κυκλοφόρησε το 2014 από τις εκδόσεις Παπαζήση, ανατυπώθηκε επαυξημένη το 2015, και πρόσφατα κυκλοφόρησε στα αγγλικά από τον αμερικανικό οίκο Peridot International Publications και το πανεπιστήμιο Charles Sturt, με τον τίτλο «The Legacy of the Greek Language». «Στην ελληνική έκδοση περιλαμβάνονται 28 γλώσσες των πέντε ηπείρων -Λατινική, Ιταλική, Γαλλική, Ισπανική, Πορτογαλική, Ρουμανική, Αγγλική, Γερμανική, Ολλανδική, Αφρικάανς, Σουηδική, Δανική, Ρωσική, Πολωνική, Βουλγαρική, Κροατική, Αλβανική, Φινλανδική, Ουγγρική, Τουρκική, Γεωργιανή, Εβραϊκή, Αραβική, Μαλιτέζικη, Ταϊλανδική, Κινεζική, Κορεατική, Ιαπωνική- και συμμετέχουν 32 μελετητές με 34 μελέτες» λέει ο κ. Καναράκης. «Στην αγγλική έκδοση έχουν προστεθεί η κοπτική, η σουαχίλι και η νεότερη εβραϊκή, ενώ συμμετέχουν 35 μελετητές με 36 μελέτες. Η με-

γαλύτερη δυσκολία ήταν να βρεθούν οι ειδικοί σε κάθε χώρα που είχαν μελετήσει την παρουσία της ελληνικής στην μητρική τους γλώσσα, όπως ο ελληνιστής Χαμίσι Μπαμπούσα, καθηγητής στο Πανεπιστήμιο της Κένυα, του οποίου μητρική γλώσσα είναι τα σουαχίλι• διότι δεν ήθελα να έχω μόνο Έλληνες μελετητές. Μου πήρε χρόνια ερευνών, ήταν το πιο δύσκολο έργο της ζωής μου» εξηγεί. «Επίσης γλωσσολόγοι μιλούν όχι μόνο για την άμεση επιρροή της Ελληνικής σε μια γλώσσα, αλλά και την έμμεση. Για παράδειγμα, ο ελληνικός πολιτισμός είχε άμεση επαφή με τον ρωμαϊκό, αλλά όχι με τον κορεατικό ή τον ταϊλανδικό. Στις μακρινές αυτές χώρες τα ελληνικά έφτασαν μέσω των ιεραποστόλων, των εμπόρων, των περιηγητών. Μια άλλη δυσκολία ήταν οι αναφορές στη βιβλιογραφία π.χ. των βουλγαρικών ή των αραβικών πηγών. Εδώσα και την ελληνική μετάφραση από τα κυριλλικά, τα αραβικά κ.λπ., γιατί ήθελα να απευθυνθώ όχι μόνο σε ειδικούς αλλά και στον μέσο αναγνώστη».

Ο Γιώργος Καναράκης ζει εδώ και 43 χρόνια στην Αυστραλία. Σπούδασε ελληνική και αγγλική φιλολογία στο ΕΚΠΑ, έφυγε με υποτροφία του Βρετανικού Συμβουλίου στο Λονδίνο όπου ειδικεύτηκε στη διδακτική της αγγλικής σαν ξένη γλώσσα, μετά με υποτροφία Fulbright σπούδασε εφαρμοσμένη γλωσσολογία στο Indiana University των ΗΠΑ και στη συνέχεια έλαβε το διδακτορικό του πάλι από το ΕΚΠΑ, όπου για 10 χρόνια περίπου διετέλεσε προϊστάμενος του αγγλικού τμήματος. Αυστραλός καθηγητής που ήταν περαστικός από την Αθηνά τον αναζήτησε και του πρότεινε να διδάξει στο Charles Sturt της Αυστραλίας. Σήμερα είναι εκεί ομότιμος καθηγητής, διδάσκει ακόμη ορισμένα εξάμηνα («είμαστε δάσκαλοι, θέλουμε από καιρό σε καιρό να επανέλθουμε στα θρανία και τους φοιτητές μας») και μένει στην Πανεπιστημιούπολη με τη γυναίκα του, καθηγήτρια Ανθρωπολογίας. Έχει συγγράψει σειρά μελετών για την παρουσία των Ελλήνων της Αυστραλίας και της Νέας Ζηλανδίας στα γράμματα και τις τέχνες, όπως και για τον ελληνικό Τύπο, οι οποίες έχουν εκδοθεί στα ελληνικά και τα αγγλικά (το Greek Voices in Australia παρουσιάστηκε και βραβεύτηκε στις εορταστικές εκδηλώσεις της αυστραλιανής Διακοσμητικής). «Δεν κάνω κριτική, αλλά δίνω μια πανοραμική εικόνα της παρουσίας των Ελλήνων στα γράμματα, και πηγαίνω πίσω, στις αρχές του 19ου αι., όταν οι Έλληνες παρήγαγαν προφορική ποίηση, επηρεασμένη από τα ελληνικά δημοτικά τραγούδια. Αναζήτησα τους συγγενείς τους, βρήκα εγγόνια τους, που μου απήγγειλαν τα ποιήματα των

Η απονομή του βραβείου (αγαλματίδιο από πεντελικό μάρμαρο) από τον γλύπτη κ. Γεώργιο Καλακαλλά

παππούδων, τα ήξεραν απ' έξω, κι εγώ έγραφα με το μαγνητόφωνο... Βασικό θέμα η ξενιτιά, που με τον καιρό άρχισε να εκλείπει. Σήμερα οι Έλληνες της Αυστραλίας, που γράφουν στα ελληνικά, μερικοί, η δεύτερη γενιά και στα αγγλικά, παράγουν μια λογοτεχνία που συναγωνίζεται την αυστραλιανή ή και την ευρωπαϊκή».

Και συνεχίζει την έρευνα. «Τα τελευταία έξι χρόνια έχω επικεντρωθεί στις επιρροές του ελληνισμού της Αυστραλίας στους αυτόχθονες, τους Αβορίγινες και το αντίστροφο, στο χώρο πάντα των γραμμάτων και των τεχνών, στην ποίηση, την πεζογραφία, το θέατρο, τη γλυπτική και τη ζωγραφική. Έχω παρουσιάσει ήδη ένα μέρος της δουλειάς, με εικόνες κλπ., σε συνέδρια, έχω δημοσιεύσει ένα άρθρο για τις αλληλεπιδράσεις μεταξύ Ελλήνων και Αβορίγινων σε τιμητικό τόμο για τον ομότιμο καθηγητή κ. Μηνά Αλεξιάδη και την ελληνική λαογραφία, που εξέδωσε το Δημοκρίτειο».

Για τους απόδημους Έλληνες λέει: «Τρία σκοινιά κρατάνε ενωμένους τους Έλληνες, η γλώσσα, οι ιστορικές παραδόσεις, η ελληνο-ορθοδοξία. Τους δένουν σε σημείο συγκινητικό. Ακούνε τον εθνικό ύμνο και κλαίνε» λέει συγκινημένος. «Αλλά έχουν ενσωματωθεί, δεν είναι πλέον οι "γούκ", οι παλιοξένοι, είναι επιστήμονες, επιχειρηματίες, συμβάλλουν στην πρόοδο της χώρας» καταλήγει ο κ. Καναράκης. Η κατάδυση στα βάθη της ψυχής του απόδημου ελληνισμού συνεχίζεται.

Ο Γιώργος Καναράκης έχει συγγράψει πλήθος βιβλίων στους κλάδους της ελληνικής και αγγλικής γλώσσας και γλωσσολογίας, της λογοτεχνίας, της ιστοριογραφίας και του Τύπου του απόδημου ελληνισμού, ενώ μελέτες του έχουν δημοσιευθεί στα ελληνικά, στα αγγλικά, σε Ελλάδα, Κύπρο, Αυστραλία, ΗΠΑ, Καναδά, Γερμανία, Πορτογαλία, Χιλί. Είναι μέλος πολλών ελλαδικών, αυστραλιανών και διεθνών εταιριών και επιτροπών. Έχει δημοσιεύσει μονογραφίες, βιβλιοκρισίες, άρθρα σε συλλογικούς τόμους, περιοδικά και εφημερίδες, έχει λάβει περισσότερα από δέκα βραβεία και μετάλλια σε

Ευρώπη, Ελλάδα και Αυστραλία. Επίσης ήταν εκείνος που κατήγγειλε, προ της Ολυμπιάδας του Σίδνεϋ (2000) στα αυστραλιανά και διεθνή ΜΜΕ, την επί χρόνια απεικόνιση της θεάς Νίκης μπροστά από το Κολοσσαίο της Ρώμης στη μία όψη του μεταλλίου των Ολυμπιακών Αγώνων και συνέβαλε ώστε αυτό να αλλάξει και στην Ολυμπιάδα της Αθήνας (2004) να αντικατασταθεί με το Παναθηναϊκό Στάδιο.

Σημαντική εκδήλωση προς τιμή του Καθηγητή Γιώργου Καναράκη

Στο πρόσωπο του τιμήθηκε και η ομογένεια της Αυστραλίας

Για το πολύχρονο έργο του τιμήθηκε τον περασμένο μήνα ο Καθηγητής Γιώργος Καναράκης με ειδική ημερίδα που διοργανώθηκε στην Αθήνα και στην οποία μίλησαν, μεταξύ άλλων, για το έργο του μίλησαν οι Χριστόφορος Χααραλαμπάκης, ομότιμος καθηγητής Γλωσσολογίας του ΕΚΠΑ, Βασιλική Χρυσανθοπούλου, Επ. Καθηγήτρια Κοινωνικής Λαογραφίας ΕΚΠΑ, Μίμης Σοφοκλέους, διευθυντής του Παττίχειου Δημοτικού Μουσείου του Ιστορικού Αρχείου Λεμεσού. Μηνύματα έστειλαν οι Κάθου Αλεξοπούλου και Γιάννης Γεωργίου από τον Ελληνο-αυστραλιανό Πολιτιστικό Σύνδεσμο Μελβούρνης, οι Γεράσιμος Κλωνής και Νίκος Πιπέρης από τον Σύνδεσμο Ελλήνων Λογοτεχνών και Συγγραφέων Αυστραλίας, ο Βασίλης Αδραχτάς από το Κέντρο ΑΧΕ-ΠΑ Νέας Νοτίου Ουαλίας στην Αυστραλία, ο καθηγητής Γιώργος Φραζής από τον πανεπιστήμιο Charles Darwin της Αυστραλίας, ενώ ποιήματα για τον τιμώμενο καθηγητή έστειλαν οι Γρηγόρης Χρονόπουλος από την Αυστραλία και Αντώνης Βαζιντάρης από τον Καναδά. Την εκδήλωση ακολούθησαν πλήθος ρεπορτάζ στον ελληνικό τύπο με κυριότερο εκείνο της έγκριτης εφημερίδας «Καθημερινή» το οποίο μαζί με τα σημαντικότερα σημεία από τις ομιλίες των συμμετεχόντων θα δημοσιεύσουμε στην έκδοση της επόμενης Τετάρτης.